

BRÜSSZEL VAGY MOSZKVA? TE FOGSSZ VÁLASZTANI KÖZÜLÜK! HÁT JÓL GONDOLD ÁRT!

Képek: DocWertheim, Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0

Minél több polgára él a polgári bátorsággal egy országnak, annál kevesebb hősrre van szüksége! [*Franca Magnani*]

SZAMIZDAT

Baltazár György

Horváth Tünde Resti Kornél

KAPCSOLAT

civilkurazsi2026@gmail.com

CIVIL KURÁZSI I./10 2026.03.12.

Mit kíván ma a magyar nemzet?

1848. a márciusi ifjak a Pilvax kávéházban kimondták azt, amit addig kevesen mertek: a szabad polgárok országának eszméjét. A szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavai azonban önmagukban kevesek. Olyan intézmények kellene, amelyek ezeket az elveket a gyakorlatban is érvényre juttatják. Így született meg a 12 pont.

Számukra e három fogalom nem pusztán jelszó volt. Egy új állam és egy új társadalom elvi alapját jelentette. Olyan országot képzelték el, ahol a törvény mindenki fölött áll, és a polgárok nem alattvalók.

178 év alatt sok minden történt Magyarországon. Az ünnep közeledtével feltehetjük a kérdést: hátradólkétkünk-e nyugodtan, mondván, hogy őseink törekvései maradéktalanul megvalósultak? Vagy inkább újra végig kell gondolnunk, mit jelent ma a szabad polgárok országa. Az eredeti 12 pont szellemében ma is megfogalmazhatjuk a mai 12 pontot.

1. Kívánjuk a szabad nyilvánosságot

A szabadság mindig a nyilvánossággal kezdődik. Ha nincs szabad sajtó és nyilvános vita, a polgárok nem tudják, mi történik az országban. A hallgatás és a hazugság a hatalomnak kedvez, a nyilvánosság viszont a közpolitikát erősíti. 2010 után a közmediát központosították: létrejött az MTA, amely a Magyar Televíziót, a Magyar Rádiót, a Duna TV-t és az MTI-t egyetlen szervezetbe vont a össze. 2018-ban pedig megalakult a Közép-Európai Sajtó és Média Alapítvány (KESMA), amelyhez egyetlen nap alatt 476 médiatesterméket adtak át kormányközeli tulajdonosok. A nyilvánosság tere így egyre szűkebb lett. Ahol nincs valódi sajtószabadság, ott a polgárok sem tudnak szabadon vitázni a köz ügyeiről.

2. Kívánjuk a hatalom elszámoltathatóságát

Aki a közosság nevében dönt, annak számot kell adnia döntéséről a közösségnek. Az elszámoltatható hatalom erősíti az államot, az ellenőrizetlen hatalom viszont rombolja. Az utóbbi években azonban egyre több kormánydöntés marad a nyilvánosság elől elzárva. 2024-ben még 457 olyan kormányhatározat született, amelynek tartalma

nem volt megismerhető, 2025-ben már 546. Ez az összes döntés közel felét jelenti. A legnyilvánosabb esetekben a határozatokat 30 évre titkosították, ami kétszer megosszabbítható – így akár 90 évig sem tudhatjuk, miről döntöttek a nevünkben.

3. Kivánjuk a törvény előtti valódi egyenlőséget

A törvény akkor igazságos, ha mindenkire ugyanúgy vonatkozik. Ha vannak érinthetetlenek, akkor nincs jogállam. Ha a törvény erősebb a hatalomnál, akkor van. Megteheted te, hogy bemész az ügyészségre, és a nyomozati iratokból egyszerűen kihúzod a rád nézve terhelő részeket? Nyilván nem. Más miért teheti meg?

4. Kivánjuk az igazságos közteherviselést

Ha egy ország közteherviselése arányos, az erősíti a közösséget. Ha nem, az aláássza a társadalmi bizalmat. A közteherviselést sokféleképpen el lehet ma kerülni a törvényes módon. Így a közterhek egyre inkább a polgárok vállára kerülnek, miközben mások kivételazet helyzetbe jutnak. Magyarországon az áfa 27%, ami az Európai Unió legmagasabb kulcsa. Ez azt jelenti, hogy a közterhek jelentős részét a mindennapi fogyasztás során a polgárok fizetik meg.

5. Kivánjuk az oktatás szabadságát

A tudás szabadsága a jövő záloga. Az iskola nem a hatalom eszköze, hanem a társadalom műhelye. Egy ország jövője azon múlik, hogy képes-e gondolkodó polgárokat nevelni. Ha azonban a gazdaság elsősorban betanított, könnyen pótolható munkaerőre épül, akkor az oktatás szabadsága és színvonala is háttérbe szorul.

6. Kivánjuk a civil szerveződések szabad működését

A polgári társadalom az emberi közösségekből születik: egyesületekből, alapítványokból, kezdeményezésekből. Ha ezek szabadok, az ország él és lélegzik. 2024-ben azonban létrejött a Szuverenitásvédelmi Hivatal, amely vizsgálatokat indíthat civil szervezetek és közéleti szereplők ellen külföldi befolyás gyanúja miatt. A hivatal adatokat kérhet állami szervektől és jelentéseket hozhat nyilvánosságra. Ha azonban a civil közösségek folyamatos vizsgálataok és gyanúsítások árnyékában működnek, az könnyen elbizonytalaníthatja a társadalom önszerveződését. Pedig a szabad közösségek nélkül nincs élő polgári társadalom.

7. Kivánjuk az intézmények függetlenségét

Az állami intézményeknek nem a hatalmat, hanem a törvényt kell szolgálniuk. Ha a bíróságok, hatóságok és ellenőrző szervek függetlenek, akkor működik a fékek és ellensúlyok rendszere. Az elmúlt években azonban több kulcsintézmény vezetőit rendkívül hosszú időre választották meg. A legfőbb ügyész mandátuma kilenc évre

szól, az Állami Számvevőszék elnökeé tizenkettőre, az Alkotmánybíróság tagjait pedig a parlament választja meg kétharmados többséggel.

8. Kivánjuk a csatlakozást az európai ügyességekhez

A közpénzek védelme közös európai érdek. Az Európai Ügyesség feladata az uniós forrásokkal kapcsolatos csalások és korrupciós ügyek kivizsgálása. Az Európai Unió 27 tagállamából ma már 22 csatlakozott ehhez az intézményhez. Magyarországon azonban továbbra sem tagja. Pedig a Transparency International korrupciós rangsora szerint hazánk ma az Európai Unió sereghajói között van a korrupciós mutatói alapján. A közpénzek átlátható ellenőrzése nem gyengíti, hanem erősíti az ország szuverenitását és a polgárok bizalmát.

9. Kivánjuk a közpénzek átláthatóságát

A közpénz a polgárok pénze, ezért joguk van tudni, mire költik. A közérdekű adatokhoz való hozzáférés a nyilvánosság egyik alapfeltétele. Ha a közpénzek útja nehezen követhető, a közbizalom is megrendül. A közpénzek átláthatósága a polgári állam egyik alapja.

10. Kivánjuk a polgári jogok védelmét

A szabadság nem egyszerű megszerzett állapot. A vélemény szabadság, a gyülekezés szabadsága és a jogbiztonság a polgári társadalom alapjai. Ezeket a jogokat minden korban újra és újra meg kell védeni. Ha a polgárok nem mondhatják el szabadon a véleményüket, vagy nem gyűlhetnek össze békésen közös ügyekről beszélni, akkor a közélet kiüresedik, a szabadság megszűnik. A polgári jogok védelme nem az állam kegye, hanem a polgárok veleszületett joga. A szabadság ott kezdődik, ahol a polgárok nem félnek megszólalni – ahol a civil kurázi alanyi jog.

11. Kivánjuk a független igazságszolgáltatást

A bíróság akkor igazságos, ha független. Ha az igazság a hatalomtól függ, akkor megszűnik igazságnak lenni. A polgárnak tudnia kell, hogy ügye a törvény előtt dől el, nem a politikai hatalom szándéka szerint. Ha a bíróságokba vetett bizalom megrendül, akkor a jogállam alapja rendül meg. A független igazságszolgáltatás a polgári szabadság egyik legfontosabb garanciája.

12. Kivánjuk a választások tisztaságát

A demokrácia ott kezdődik, ahol a hatalom békésen leváltható. A tiszta választás a népszuverenitás alapja. Ha a választások tiszták és átláthatók, a hatalom valóban a néptől ered. Ha nem, a demokrácia csak látszat marad.

Ha ma írják meg a 12 pontot, talán ezek szerepelnének benne. A kérdés ma is ugyanaz: élünk-e a polgári bátorsággal? [Resti Kornél]